

VOETBALSTAD LIVERPOOL

JORIS VAN DE WIER

Voetbalstad Liverpool

VOETBALSTAD LIVERPOOL

JORIS VAN DE WIER

Eerste druk november 2018

Copyright ©	Joris van de Wier
Opmaak	Remco van de Wier
Eindredactie	Arjen Pijfers
	Michiel Kraijkamp
	Jim Holterhuës
ISBN	9789082375862

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Inleiding	Pag. 8
1. Scousers	Pag. 12
2. Justice for the 96	Pag. 38
3. Nil Satis Nisi Optimum	Pag. 54
4 You'll Never Walk Alone	Pag. 100
5. The Friendly Derby	Pag. 140
6. Football in the City	Pag. 150
7. Bucks & Purples	Pag. 177
8. Posh Scousers	Pag. 194
9. The Sandgrounders	Pag. 216
10. Clocks & Cables	Pag. 230
11. Glass Town	Pag. 240
12. The Deadly Submarine	Pag. 252

Inleiding

De eerste beelden van Engels voetbal die ik mij kan herinneren, zijn die van de stadionramp op Hillsborough uit 1989. Dat maakte grote indruk. Die verschrikkelijke hekken, de totale paniek in de ogen van de supporters en al die doden. Door die ramp kreeg ik een zwak voor Liverpool. Een maand later kwam de finale van de FA Cup op televisie en natuurlijk was ik voor de Reds. Zij wonnen, dus ik had gloryhunter-technisch de goede keuze gemaakt. Die finale speelden wij de volgende dag na op de garagedeuren van de Bisschop Metziusstraat in Tilburg. Ik was Liverpool en mijn buurjongen Everton. De Reds bleven lange tijd mijn favoriete Engelse club, totdat ik in 1993 Sheffield Wednesday de FA Cup Final zag verliezen. Ik hoorde dat de club eerder dat jaar ook al de finale om de League Cup had verloren. Dat vond ik zielig en ik besloot voortaan voor Wednesday te worden. Heel serieus is dat overigens niet te nemen, want als die club een keer verliest lig ik daar niet wakker van. Mijn sympathie voor Liverpool is altijd gebleven. Van de huidige zes topclubs in Engeland is het degene die ik het meeste succes gun. Overigens vond ik Everton ook altijd wel wat hebben, omdat het shirts droeg met elektronicaconcern NEC als sponsor. Hoe mooi was het geweest als de Nijmegenaren in dezelfde tijd waren gesponsord door een bedrijf met de naam Everton.

Ik heb verder altijd een fascinatie gehad voor de stad Liverpool. Als ergens iets verscheen over de havenstad verslond ik het. Meestal was het ellendig nieuws, want eind jaren tachtig en begin jaren negentig was het geen feest in Liverpool. Sowieso heb ik wel iets met havensteden. Glasgow, Belfast, Napels, Marseille, Antwerpen. Het zijn allemaal boeiende plekken en in veel van die steden zie ik overeenkomsten met Liverpool. In Nederland ga ik ook veel liever naar Rotterdam dan naar Amsterdam als ik de keus heb. Het industriële verleden en de neergang zijn onderwerpen die mij boeien. In Liverpool was dat wel heel extreem. Het ging in

honderd jaar tijd van een van de rijkste steden ter wereld naar een pauperplek waar de Britse regering geen cent meer in wilde steken. Een “managed decline” was de enige oplossing voor Liverpool volgens een van de adviseurs van Margaret Thatcher. De stad is de laatste jaren weer opgekrabbeld nadat het in 2008 de Culturele hoofdstad van Europa was. Zeker het centrum is heel aardig geworden na de opknappbeurt, maar in de arbeiderswijken is het nog altijd armoe troef.

Een voordeel van havensteden is dat de bevolking daar vaak gek is op voetbal. Liverpool is daarop zeker geen uitzondering. Iedereen kent Liverpool en Everton, terwijl de stadions Anfield en Goodison Park iconisch zijn. Bij veel Nederlanders die een weekendje voetbal gaan kijken in Engeland staat de stad hoog op het verlanglijstje. Terecht, want ondanks de tsunami aan toeristen op Anfield blijft het een indrukwekkend. Dankzij de nieuwe hoofdtribune is het echt een topstadion geworden. Op Goodison Park is de sfeer vaak vrij matig, maar de schoonheid van het stadion compenseert veel. Helaas gaat de club binnenkort verhuizen, dus ga daar nog heen voordat het te laat is. Ik hoop nog altijd dat iemand Goodison Park overkoopt en het in een museum verandert. Kathedralen worden nooit gesloopt, waarom stadions dan wel? Over honderd jaar gaan we zeker spijt krijgen dat alle authentieke grounds zijn verdwenen.

Vanwege mijn fascinatie voor de stad Liverpool wilde ik een paar jaar geleden al een boek over de stad schrijven, maar na het Brexit besloot ik dat ik voetbalclubs in echte Brexit-steden moest bezoeken. Daarom kreeg Van Middlesbrough naar Millwall (2017) voorrang. Het oorspronkelijke idee is echter nooit uit mijn hoofd verdwenen. Wel wilde ik het breder trekken dan alleen Liverpool. Het moest over Merseyside gaan, de provincie waar de stad deel van uitmaakt. Dat bestaat niet alleen uit de stad Liverpool, maar ook de counties Wirral, Sefton, Knowsley en St. Helens. Het stikt in Merseyside van de interessante clubs en verhalen. Voor dit boek ben ik de Mersey

meerdere malen overgestoken om Tranmere Rovers en andere plekken op de Wirral te bezoeken, zoals de vervallen badplaats New Brighton en het modelstadje Port Sunlight. In Southport bezocht ik een voormalige profclub die hoopt ooit weer omhoog te komen. Ook merkte ik overal in Merseyside dat de populariteit van het Non Leaguevoetbal toeneemt. Stokoude amateurclubs als Marine en Prescot Cables trekken ineens veel meer toeschouwers doordat mensen de Premier League-tickets niet meer kunnen betalen of de lauwe sfeer beu zijn. Dat is ook de reden waarom AFC Liverpool en City of Liverpool zijn opgericht. Beide zijn overigens druk bezig om een stadion in de stad zelf te krijgen. In St. Helens sprak ik met mensen die niet bij Merseyside willen horen en liever rugby kijken dan voetbal. Terug in de stad interviewde ik de man achter de bijzondere club Liverpool Homeless FC, ontmoette ik een activist die The Sun wil verbannen uit de stad en sprak ik met zanger Peter Hooton over de opkomst van de casuals. Ik hoop dat ik met dit boek een goed beeld kan geven van het voetbal in Merseyside. Er is nog veel meer te vertellen, maar dan heb ik aan tien boeken nog niet genoeg. Dus ik laat het bij deze twaalf hoofdstukken.

Enjoy!

Scousers

Na een van mijn interviews in Liverpool beland ik met de geïnterviewde in The Grapes, een van de vele pubs in Mathew Street. Ik ben hier al vaker geweest tijdens mijn reizen naar Liverpool, maar dit keer is het echt een gekkenhuis. Er is een vrijgezellenfeest met een groep enorm dronken vrouwen. Dat is overigens vrij normaal in Engeland. Wat minder normaal is dat een van de vrouwen, een stevig meisje van begin twintig met een enorme laag plamuur op haar gezicht - waardoor het lijkt alsof ze een oranje huidskleur heeft - in mijn oor schreeuwt dat ze mij wil pijpen. De vrouw is geen prinsesje, maar ik ben ook geen Brad Pitt met mijn haatbaard en bierpens. Ondanks dat het een heel goed aanbod is, besluit ik politiek correct te weigeren en vertel ik dat ik in Schotland een vriendin heb. Vijf minuten later komt ze terug en schreeuwt ze keihard in mijn oor dat ik de "MOST BORING CUNT" ter wereld ben. Mijn maat moet keihard lachen. Weer vijf minuten later krijg ik een vaas bier van haar en verontschuldigt ze zich. Voor mij zijn die tien minuten exemplarisch voor Liverpool, een stad die steeds weer verrast en waar altijd rare dingen gebeuren.

In 2005 was ik voor het eerst in Liverpool en sindsdien ben ik er tientallen keren geweest. Ik vind het een heel prettige plaats. Het is mijn favoriete stad in Engeland, meer nog dan Londen. Liverpool is een feestje voor het oog. De skyline van de stad is geweldig en als je door het centrum loopt en naar boven kijkt, zie je prachtige gebouwen. Soms zie je nog vaag de naam van het bedrijf dat er ooit zat op de gevel geschilderd. Vaak is er een link met de scheepvaart.

De reeds genoemde Mathew Street is een van de beste stapstraten van Engeland. Het moet heel gek lopen als je daar geen mooie avond hebt. Maar het mooiste aan de stad is dat er overal voetbal is. Dat zit in het DNA van de mensen daar. Voetbal is een eerste levensbehoefte voor Scousers, zoals de

bijnaam van de inwoners luidt. Het is niet op een hand te tellen hoe vaak ik in de stad spontaan ben aangesproken over voetbal. De caissière in de supermarkt die ineens over Everton begint, een buschauffeur die het Liverpoolliedje “Allez, Allez, Allez” neuriet of de barman in een lokale pub die ziet dat ik een mok heb van AFC Liverpool en begint te vertellen over zijn bezoek aan de club een paar jaar geleden. Ik ben zelden in een stad geweest waar voetbal zo’n belangrijke rol speelt in het dagelijks leven. Een stad ook waar voetbal vaak troost bood in zware tijden.

The New York of Europe

In 1886 verscheen een artikel in het Illustrated London News waarin lyrisch werd geschreven over Liverpool. “Liverpool has become a wonder of the world. It is the New York of Europe, a world-city rather than merely British provincial.” Tegenwoordig heeft Liverpool een reputatie als een armoedige stad met veel sociale problemen, maar in de negentiende eeuw was het een van de rijkste steden ter wereld. Liverpool had de eretitel ‘Second City of the Empire’. Het was een plek waar van alles gebeurde. De meest Amerikaanse van alle Engelse steden. Niet voor niets werd in 1790 het eerste Amerikaanse consulaat ter wereld geopend in Liverpool.

Het was ook een ruige stad. In Liverpool moest je voor jezelf opkomen, anders kon je het wel schudden. Veel groepen hebben zichzelf naar boven moeten knokken. Met name de Ieren. Het is nog altijd knokken voor de Scousers. Er is geen stad in Engeland waarover zo veel vooroordelen, zowel positief als negatief, zijn als over Liverpool. Maar juist dat maakt het zo interessant.

In de middeleeuwen was Liverpool niet meer dan een dorpje. Het bestond uit zeven straten, die overigens nog altijd bestaan. In Liverpool woonden wat vissers en boeren, maar het inwonersaantal kwam zelden boven de duizend uit. Het meer landinwaarts gelegen Chester was de belangrijkste

havenstad in dit deel van het land, maar na het verzilten van de rivier de Dee, was de rol van die stad in de zeventiende eeuw ineens uitgespeeld. Liverpool werd de grootste havenstad in het noordwesten van Engeland. Textiel, zout en steenkool uit Lancashire werden vanuit Liverpool over de hele wereld verspreid, terwijl suiker en tabak via de haven Engeland bereikten. In de achttiende eeuw kwam daar de slavenhandel bij. Schepen vanuit Liverpool voeren naar Afrika om daar mensen op te halen en ze in de Caraïben en de Verenigde Staten als vee te verkopen. De elite van de stad was daarom enorm op de hand van de Zuidelijke Staten tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog. Maar de Confederatie verloor. Op 6 november 1865 gaf het laatste zuidelijke oorlogsschip, de CSS Shenandoah, zich een halfjaar na het officiële einde van de oorlog over. Dat gebeurde in Liverpool, waar een commandant van hen was gestationeerd en waarvan de bemanning wist dat er weinig aversie was tegen de Zuidelijke Staten. Daardoor werd een Engelse stad de plek waar de laatste officiële Confederatievlag werd opgevouwen en overgedragen.

Ondanks het verdwijnen van de slavenhandel bleef Liverpool in de negentiende eeuw een belangrijke stad. Het was na Londen het grootste financiële centrum van het Britse Rijk. Vanuit heel Engeland trokken mensen naar de stad voor werk. Tijdens de Ierse Hongersnood staken honderdduizenden Ieren de Ierse Zee over en vanuit het zuiden trokken veel Welshmen naar Liverpool. Het werd daarom wel eens de hoofdstad van Noord-Wales genoemd. Italianen trokken ook massaal naar Liverpool en het was de eerste stad in Europa waar een grote Chinese gemeenschap zich vestigde. Liverpool was levendig en steenrijk, al gold dat alleen voor de toplaag van de bevolking. De arbeiders leefden in sloppenwijken en vochten iedere dag weer om te overleven. Veel mensen kregen de tyfus of de cholera en de levensverwachting was laag. De nasale klank van het Scouse vindt ook zijn oorsprong in de slechte gezondheid van veel arbeiders. Hun neuzen waren namelijk vaak verstopt. Nieuwkomers dachten daarom dat je nasaal

moest spreken en namen het over. Ondertussen werden op de Pier Head, het deel van Liverpool dat aan de Mersey ligt, drie schitterende gebouwen neergezet: het Royal Liver Building, het Cunard Building en het Port of Liverpool Building. De bijnaam van de drie beschermde monumenten is 'The Three Graces'. Op het Royal Liver Building staan twee Liver birds, de mythische vogel die ook terug te vinden is in het logo van de stad en in het logo van de voetbalclub Liverpool. Een van de vogels kijkt richting de stad en de andere richting de Mersey. Volgens de legende zal Liverpool verdwijnen als de twee vogels wegvliegen.

Zo hoog als Liverpool reikte, zo diep zou het vallen. Tijdens de Grote Depressie van 1929 kreeg Liverpool het hard te verduren. Er was door de recessie minder vraag naar exportproducten en de havenbedrijven ontsloegen dagelijks honderden mensen. De werkloosheid in Liverpool was torenhoog en er vonden zowel rassenrellen als sektarische rellen plaats tussen protestanten en katholieken. Bittere armoede was voor veel mensen uit de arbeidersklasse de dagelijkse realiteit en daar kwamen in de jaren veertig ook nog eens Duitse bommen bij. Buiten Londen werd geen stad zo vaak gebombardeerd door de Luftwaffe als Liverpool. Meer dan vierduizend mensen stierven door de bombardementen, de dokken waren grotendeels kapot en meer dan de helft van de huizen was beschadigd. Omdat negentig procent van het Amerikaanse oorlogsmateriaal via Liverpool Groot-Brittannië werd binnengebracht was het essentieel voor de nazi's om de stad te vernietigen. De schade was groot, maar nadat de tactische niet al te sterke Hitler besloot om de Sovjet-Unie aan te vallen in 1941, stopten de bombardementen en kon de stad zich herstellen. De resten van de kapotgebombardeerde St. Luke's Church in het centrum van Liverpool zijn blijven staan als een monument. Een bijzondere plek om eens rond te lopen.